

ความรัก : สันติภาพหรือความรุนแรง

เรื่องในเทศกาลวันแห่งความรัก ผู้เขียนอยากแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรัก อย่างน้อยก็เป็นการเสนอ มุมมองอีกมุมหนึ่งของความรักในความคิดของผู้เขียนต่อเวทีสาธารณะ ทั้งนี้เพราะนับวันความหมายและการ แสดงออกผ่านความรักมักถูกบิดเบือนมากขึ้น ตัวความรักเองเลยกลายเป็นผู้ร้ายมากกว่าวีรบุรุษผู้ใจจุนโลก

อาจารย์ที่เคารพของผู้เขียนท่านหนึ่งกล่าวไว้เมื่อนานมาแล้วว่า หากผู้ใดสามารถนิยามความหมายของคำ ว่า “รัก” ออกมาได้ท่านว่าผู้นั้นยังไม่เข้าใจความรักเลยแม้ซึกนิดเดียว ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งเพราะความรัก นั้น ไร้นิยาม ไร้เจ้าของ ไร้กาลเวลา ไร้สีกลิ่นรส และไร้ขอบเขต ในขณะที่เรามนุษย์ทั้งหลายต่างก็ยอมรับเป็นเสียดัง เดียวกันว่า ความรักนั้นดำรงอยู่สามารถสัมผัสและเข้าถึงได้ แต่ทำไมเราถึงยังไม่เข้าใจอะไรเกี่ยวกับความรักเลย ทั้งนี้เพราะว่า ความเป็นจริงแล้วความรักไม่ได้อาศัยหรือดำรงอยู่ได้เพราะมนุษย์ หากแต่มนุษย์เองที่ต้องพึ่งพาความ รักในการดำรงอยู่ หรืออาจจะกล่าวอย่างง่าย ๆ ว่า ความรักนั้นมีอยู่ก่อนมนุษย์ มีอยู่ในธรรมชาติ บริสุทธิ์และสวยงาม อยู่แล้ว มนุษย์เองต่างหากที่จะต้องพยายามเข้าถึงอย่างเคารพต่อความรัก

เมื่อช่วงเทศกาลวันแห่งความรักมาถึงทีไร มักมีผู้หลักผู้ใหญ่หรือมีผลการวิจัยออกมาตีแผ่สังคมโดยเฉพาะ อย่างยิ่งกลุ่มเยาวชนอยู่เสมอว่า มีการแสดงออกซึ่งความรักอย่างไม่เหมาะสม หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมจริยธรรม ยังผลให้เกิดปัญหาสังคมในรูปแบบอื่นๆ ตามมาเช่น การแต่งงานก่อนวัยอันควร การทำแท้ง การฆาตกรรม การ ช่มชู้ การทำร้ายร่างกาย เป็นต้น ซึ่งเป็นความรุนแรง(Violence) ที่ผู้เขียนถือว่าเป็นการมองข้ามเหตุแต่กลับไประบุที่ ผลมากกว่าการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของความรัก อันจะนำไปสู่การผสานความรักเข้ากับชีวิตเพื่อสันติภาพ (Peace) ของมวลมนุษย์

เมื่อสังคมบิดงอความรักอย่างรุนแรงเช่นนี้ เราน่าจะถือโอกาสเอววันแห่งความรักนี้สร้างความรู้ความเข้าใจร่วม หรือเปิดพื้นที่ให้กับความรัก ถือเป็นการนำวิกฤติมาสร้างโอกาส เพื่อพลิกฟื้นอคติเชิงลบมาเป็นบวก เพื่อปรับเปลี่ยน จากความรุนแรงมาสู่การสร้างสันติภาพและหยิบนั่นความรักที่ติงามให้แก่กันและกัน

ความรักนั้นหากจะกล่าวอย่างกว้างๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความรักต่อตนเองหนึ่ง และความ รักต่อคนอื่นหรือสิ่งรอบข้างอีกหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนคงไม่กล้าอธิบายอะไรมากเพราะแต่ละคนต่างก็มีความรักทั้ง 2 แบบนี้ ตามแบบฉบับของตนเองอยู่แล้ว แต่ผู้เขียนขออนุญาตนำคำพูดของ ดร.อาจง ชุมสาย ณ อยุธยา ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ ผู้เขียนเคารพเพียงท่านหนึ่ง ซึ่งท่านได้ชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งไว้ว่า “หากเรารักตัวเอง แน่ใจว่าเรานั้นกำลัง รักในสิ่งที่ประกอบขึ้นมาเป็นเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำที่มีอยู่ถึง 3 ใน 4 ส่วนของร่างกายเรา ดังนั้นเมื่อเรารักตัวเองก็ แสดงว่าเรารักน้ำในตัวเอง เมื่อเป็นดังนี้เราก็จะต้องรักน้ำในแม่น้ำลำคลอง น้ำในทะเลในมหาสมุทร น้ำที่กลายเป็นไอน้ำ เป็นความชื้น เป็นหมอกเป็นเมฆ และน้ำในร่างกายของบุคคลอื่นด้วยเช่นกัน”

นอกจากนั้นความรักตามความคิดของผู้เขียนยังแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ 1)ระดับปัจเจกชน(Individual) หมายถึงความรักของบุคคลที่เป็นพื้นฐานของชีวิต เช่น รักพ่อรักแม่ ญาติพี่น้อง รักเพื่อน รักเพศตรงข้าม รักสัตว์เลี้ยง รักต้นไม้ ฯลฯ ถือเป็นการรักในระดับขั้นของกิเลส ที่มีการปรุงแต่งของอารมณ์ ซึ่งเราทุกคนสัมผัสอยู่ในทุกเวลา 2) ระดับสากล(Universal) เป็นความรักที่กว้างขึ้น ปลดปล่อยจากความเป็นตัวตนมากขึ้น ถือเป็นการมอบความรัก ให้กับสิ่งรอบตัว โลก และจักรวาล 3)ระดับสูงสุดหรือระดับพระเจ้า(God) เป็นความรักขั้นสูงสุดที่ยิ่งใหญ่และสวยงาม ซึ่งถือได้ว่าเป็นความรักในจินตนาการ(Image)ที่ต้องอ่อนน้อมร้องขอ เกิดขึ้นจากการปลุกฝังความเชื่อและความ ศรัทธา ที่ทุกคนถือว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิต เป็นหน้าที่และความภาคภูมิใจที่ยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติในการ เข้าถึงความรักนั้น

จากความรักทั้ง 3 ระดับนั้น จะเห็นว่า ในระดับต้นนั้นเป็นระดับที่มีการผสมผสานความต้องการของกิเลส ทำให้ความรักในระดับนี้มีความคลุมเครือหลากหลาย และไวต่อความรู้สึก สามารถที่จะพลิกผันตัวเองไปสู่ความดีงามหรือความเลวร้ายได้ในบัดดล เส้นขีดแบ่งคุณค่าเป็นเพียงมุมมองของความรู้สึกที่มีต่อความรักเท่านั้น ซึ่งความรักในระดับนี้ในปัจจุบันกำลังถูกปิดให้เบี้ยวและถูกนำไปใช้อย่างขาดสติปัญญาความรู้เท่าทัน มักใช้อารมณ์เข้าไปตัดสิน จึงเป็นที่มาของความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ในสังคมดังที่เป็นข่าวตามสื่อมวลชนเช่น การฆ่าภรรยาตัวเองเพราะกลัวนอกใจ การลักพาตัวแฟนสาวไปกักขัง การทำร้ายอีกฝ่ายเพราะความหึงหวง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการแสดงออกแบบหลงผิด โดยอิงแอบอ้างถึงความรักเช่น การเลี้ยงลูกแบบตามใจจนลูกทำอะไรไม่เป็น เป็นบุคคลเอาแต่ใจ อยู่หรือทำงานร่วมกับคนอื่นไม่ได้ เมื่อโตขึ้นกลายเป็นปัญหาสังคม เป็นต้น

ในขณะที่ความรัก 2 ประเภทหลังนั้น เป็นความรักที่เปิดกว้าง เข้าถึงตัวตนอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ถือเป็นความพยายามอย่างยิ่งยวดของบุคคลในการเข้าถึงความสุขและสุนทรีภาพของชีวิต เป็นความรักสากลที่มุ่งไปสู่สันติภาพของสังคมโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรักในระดับสูงสุดที่อยู่เหนือหลักเหตุและผลเหนือปัญญาเหนือประสบการณ์เหนือชีวิตเหนือสิ่งทั้งหลายทั้งปวง ซึ่งศาสนธรรมถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตของมนุษย์ทุกคน

เมื่อเป็นดังนี้ เราจะเห็นว่าความรักนั้นมีลักษณะหมิ่นเหม่สองแง่สองง่ามมีผลต่อมนุษย์ทั้งที่เป็นสันติภาพและความรุนแรง เพราะคนเรานั้นยังเข้าถึงความรักในระดับที่น้อยกว่า “หน้าที่ที่ยิ่งใหญ่” แต่เรียกร้องผลประโยชน์จากความรักจนเกินงาม ทั้งนี้อาจจะเพราะว่า “พระเจ้า” ในสายตาของมนุษย์นั้นเปลี่ยนไป จากสิ่งที่เป็สัญลักษณ์(Symbol)ของความเชื่อ ความเคารพศรัทธาจากจิตวิญญาณ(Spirituality)อันบริสุทธิ์ กลายมาเป็นสิ่งที่จับต้องได้ เห็นผลเร็ว และสนองตอบต่อความต้องการขั้นพื้นฐานแบบทันทีทันใด ด้วยอิทธิพลของความทันสมัย(Modernization) ความเจริญก้าวหน้าขององค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ชีวิตของคนเราหลงวนเวียนอยู่กับความรักในระดับปัจเจกชนที่เต็มเปี่ยมไปด้วยกิเลสเท่านั้น และนับวันความรักยิ่งจะถูกปิดเป็นมุมมองให้สนองตอบต่อข้อเรียกร้องของมนุษย์มากขึ้น ซึ่งหากความรักในระดับปัจเจกชนนี้ฝังรากลึกในตัวบุคคลมากขึ้น สิ่งที่จะนำพามาย่อมมีแต่ความทุกข์ความรุนแรงทั้งต่อตนเองและสิ่งรอบข้าง นั่นหมายถึงความเสื่อมทรามทางศีลธรรมจริยธรรมมีมากขึ้น สังคมจะก้าวไปสู่หนทางแห่งความล่มสลายทางจิตวิญญาณในที่สุด

ปัจจุบัน ผลของความรักในระดับปัจเจกชนได้แสดงออกมาเป็นความรุนแรง ซึ่งกลายเป็นปัญหาของสังคมส่งผลให้ผู้หลักผู้ใหญ่ของบ้านเมืองออกมาแสดงความห่วงใย รวมทั้งงานวิจัยที่ชี้ชัดผลไปในทางลบเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นสังคมควรถือเอาโอกาสเทศกาลวันปีใหม่นี้ เป็นจุดเริ่มต้นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการปลูกฝังความรักในระดับสากลและระดับสูงสุด เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คนในสังคมว่า ความรักนั้นมีมากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งโดยเนื้อแท้ของความรักล้วนนำมาซึ่งความสุขสันติของคนทุกคนในสังคม

ในวันแห่งความรักนี้ เราทั้งหลายไม่ควรแสดงออกซึ่งความรักตามแรงปรารถนาของตนเองเท่านั้น แต่ควรหยิบยื่นเพื่อแผ่ความรักไปสู่บุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประสบภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิ ผู้อยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ และจะเป็นการดีอย่างยิ่งหากเราจะเจือจางความรักที่มีแก่เพื่อนมนุษย์ในทุกวันอย่างเป็นนิสัยที่งดงาม เพื่อหยุดยั้งความรุนแรงแล้วหันกลับมาสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในจิตใจทุกคน

วัชรชัย เพ็งพิณิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์หนองคาย

ตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์มติชน ปีที่ 28 ฉบับที่ 9837 วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 10